

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (tretji senat)

z dne 19. julija 2012*

„Promet — Zračni promet — Skupna pravila za opravljanje zračnih prevozov v Uniji — Uredba (ES) št. 1008/2008 — Obveznost prodajalca letalskih potovanj, da zagotovi, da stranka možnost doplačila izbere z izrecno potrditvijo — Pojem ‚možnost doplačila‘ — Cena zavarovanja za primer odpovedi leta, ki ga zagotovi neodvisna zavarovalna družba, pri čemer je ta cena del skupne cene“

V zadevi C-112/11,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Oberlandesgericht Köln (Nemčija) z odločbo z dne 2. marca 2011, ki je prispela na Sodišče 4. marca 2011, v postopku

ebookers.com Deutschland GmbH

proti

Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband eV,

SODIŠČE (tretji senat),

v sestavi K. Lenaerts, predsednik senata, R. Silva de Lapuerta, sodnica, E. Juhász, G. Arestis (poročevalec) in D. Šváby, sodniki,

generalni pravobranilec: J. Mazák,

sodna tajnica: C. Strömholm, administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 11. januarja 2012,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za ebookers.com Deutschland GmbH P. Plog in S. Zimprich, odvetnika,
- za Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband eV J. Hennig, odvetnik,
- za špansko vlado S. Centeno Huerta, zastopnica,
- za italijansko vlado G. Palmieri, zastopnica, skupaj s C. Colelli, avvocato dello Stato,
- za avstrijsko vlado C. Pesendorfer, zastopnica,

* Jezik postopka: nemščina.

- za finsko vlado H. Leppo, zastopnica,
- za Evropsko komisijo K. Simonsson in K.-P. Wojcik, zastopnika,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 1. marca 2012

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 23(1) Uredbe (ES) št. 1008/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. septembra 2008 o skupnih pravilih za opravljanje zračnih prevozov v Skupnosti (UL L 293, str. 3).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med družbo ebookers.com Deutschland GmbH (v nadaljevanju: ebookers.com), ki prodaja letalska potovanja na spletnem portalu, ki ga sama upravlja, in Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband eV (zvezno združenje organov in uradov za varstvo potrošnikov: v nadaljevanju BVV) glede zakonitosti načina prodaje teh potovanj.

Pravni okvir

- 3 V uvodni izjavi 16 Uredbe št. 1008/2008 je navedeno:

„Stranke bi morale imeti možnost učinkovite primerjave cen zračnih prevozov različnih letalskih prevoznikov. Zato bi morale končne cene, ki naj jih plača stranka za zračne prevoze za potovanja iz Skupnosti označevati končno ceno, vključno z vsemi davki, prispevki in pristojbinami. [...]“

- 4 V skladu s členom 2, točka 18, te uredbe pojem „letalske prevoznine“ za namene te uredbe pomeni:

„cene, izražene v eurih ali lokalni valuti, ki jih morajo plačati potniki letalskim prevoznikom ali njihovim zastopnikom ali drugim prodajalcem kart za zračni prevoz zadevnih potnikov, in kakršne koli pogoje, pod katerimi te cene veljajo, vključno s plačili in pogoji, ki so ponujeni agenciji in drugim pomožnim službam“.

- 5 V skladu s členom 2, točka 19, te uredbe pojem „tarife zračnega prevoza“ za namene te uredbe pomeni:

„cene, izražene v eurih ali v lokalni valuti, ki jih je treba plačati za prevoz tovora, in pogoje, pod katerimi takšne cene veljajo, vključno s plačili in pogoji, ki so ponujeni agenciji in drugim pomožnim službam“.

- 6 Člen 23 Uredbe št. 1008/2008 z naslovom „Obveščanje in enaka obravnava“ v odstavku 1 določa:

„Letalske prevoznine in tarife, ki so na voljo javnosti, zajemajo pogoje, ki veljajo, kadar so ponujene ali objavljene v kakršni koli obliki, vključno na spletu, za zračni prevoz z letališč na ozemlju držav članic, za katere velja Pogodba. Končna cena letalske prevoznine in tarife je vedno navedena in označuje ceno, ki se plača, z vsemi davki, prispevki, dodatnimi dajatvami in pristojbinami, ki so neizogibni in predvidljivi v času objave. Poleg navedbe končne cene, je navedeno vsaj še naslednje:

- (a) letalska prevoznina ali tarifa;
- (b) davki;

(c) letališke pristojbine, in

(d) ostali prispevki, dodatne dajatve ali pristojbine, zlasti tiste, povezane z varnostjo ali gorivom,

če so bile postavke iz točk (b), (c) in (d) dodane letalskim prevozninam ali tarifam. Možnost doplačila se sporoči na jasen, pregleden in nedvoumen način ob začetku kupovanja vozovnic, kupec pa sam izbere možnost doplačila.“

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

- 7 Družba ebookers.com prodaja letalska potovanja na spletnem portalu, ki ga sama upravlja. Ko stranka v postopku nakupa, ki ga omogoča ta portal, izbere neki let, se na strani spletnega mesta ebookers.com zgoraj desno pod naslovom „vaši trenutni stroški potovanja“ („Ihre aktuellen Reisekosten“) pokaže pregled stroškov. Ta poleg letalske prevoznine vsebuje tudi znesek za „dajatve in pristojbine“ („Steuern und Gebühren“) ter stroške „zavarovanja za primer odpovedi“ („Versicherung Rücktrittskostenschutz“), ki so privzeto vključeni. Vsi ti stroški skupaj so „skupna cena potovanja“ („Gesamtreisepreis“).
- 8 Stranka mora v primeru dokončnega nakupa družbi ebookers.com plačati enkratni znesek, ki ustreza skupni ceni potovanja. Družba ebookers.com nato ceno leta plača zadevnemu letalskemu prevozniku, stroške zavarovanja za primer odpovedi pa zavarovalni družbi, ki je pravno in ekonomsko ločena od letalskega prevoznika. Družba ebookers.com tudi dajatve in pristojbine plača njihovim prejemnikom. Če stranka ne želi skleniti zavarovanja za primer odpovedi, je na dnu spletnega mesta ebookers.com obveščena, da mora slediti postopku, ki vsebuje izrecno odklonitev („opt-out“).
- 9 BVV meni, da je ta način prodaje letalskega potovanja v nasprotju s členom 23(1) Uredbe št. 1008/2008, in zahteva, naj družba ebookers.com preneha privzeto vključevati sklenitve zavarovanja za primer odpovedi v okviru postopka nakupa letov na svojem spletnem portalu. BVV je v zvezi s tem 28. decembra 2009 na Landgericht Bonn vložilo tožbo, ki ji je to z odločbo z dne 19. julija 2010 v celoti ugodilo.
- 10 Oberlandesgericht Köln se v okviru pritožbe, ki jo je družba ebookers.com 23. avgusta 2010 vložila zoper to odločbo, sprašuje, ali ponudba družbe ebookers.com iz postopka v glavni stvari spada na področje uporabe člena 23(1) Uredbe št. 1008/2008. Ker je navedeno sodišče menilo, da je rešitev spora o glavni stvari odvisna od razlage te določbe, pri čemer je ugotovilo, da niti besedilo niti nastanek te določbe ne določata nedvoumno, ali se navedena določba uporablja za ta spor, je prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali določba člena 23(1) Uredbe [št. 1008/2008], ki določa, da se možnost doplačila sporoči na jasen, pregleden in nedvoumen način ob začetku postopka nakupa, kupec pa izbere možnost doplačila s potrditvijo, zajema tudi stroške, povezane z letalskimi prevozi, ki se plačujejo za storitev tretjih (v obravnavanem primeru: ponudniku zavarovanja za primer odpovedi potovanja) in jih prodajalec letalskih potovanj zaračunava potniku v okviru skupne cene, ki vključuje letalsko prevoznino?“

Vprašanje za predhodno odločanje

- 11 Predložitveno sodišče z vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba pojem „možnost doplačila“, naveden v členu 23(1), zadnji stavek, Uredbe št. 1008/2008, razlagati tako, da zajema cene, ki so povezane z letalskim potovanjem, za storitve, kot je zavarovanje za primer odpovedi v postopku v glavni stvari, ki jih ponujajo subjekti, ki niso letalski prevoznik, in ki jih prodajalec tega potovanja zaračuna strankam skupaj z letalsko prevoznino v okviru skupne cene.

- 12 Glede tega je treba opozoriti na ustaljeno sodno prakso, v skladu s katero je pri razlagi določbe prava Unije treba upoštevati ne le njeno besedilo, ampak tudi okvir in cilje, ki jih uresničuje ureditev, katere del je (glej zlasti sodbe z dne 17. novembra 1983 v zadevi Merck, 292/82, Recueil, str. 3781, točka 12; z dne 1. marca 2007 v zadevi Schouten, C-34/05, ZOdl., str. I-1687, točka 25, in z dne 3. decembra 2009 v zadevi Yaesu Europe, C-433/08, ZOdl., str. I-11487, točka 24).
- 13 Kot je jasno razvidno iz naslova in besedila člena 23(1) Uredbe št. 1008/2008, je namen te določbe zagotoviti obveščanje in preglednost cen za storitve zračnih prevozov, kar prispeva k zagotavljanju varstva stranke, ki uporablja te storitve.
- 14 Natančneje, člen 23(1), zadnji stavek, Uredbe št. 1008/2008 določa „možnost doplačila“, ki se mu je v nasprotju z letalsko prevoznino ali tarifo in drugimi postavkami, ki sestavljajo končno ceno leta in ki so določene v členu 23(1), drugi stavek, te uredbe, mogoče izogniti. To doplačilo se tako nanaša na storitve, ki dopolnjujejo samo letalsko storitev in ki niso niti obvezne niti neizogibne za prevoz potnikov ali tovora, tako da jih stranka lahko sprejme ali zavrne. Prav zato ker ima stranka izbiro, mora biti ta možnost doplačila sporočena jasno, pregledno in nedvoumno ob začetku postopka nakupa in jo mora stranka izrecno potrditi, kot določa člen 23(1), zadnji stavek, navedene uredbe.
- 15 Namen te posebne zahteve glede možnosti doplačila v smislu člena 23(1), zadnji stavek, Uredbe št. 1008/2008 je preprečiti, da bi bila stranka storitve zračnega prevoza v okviru postopka nakupa letalske karte napeljana na nakup drugih dodatnih storitev k letu, ki niso neizogibne in nepogrešljive za potrebe tega leta, razen če se izrecno odloči kupiti te dodatne storitve in jih doplačati.
- 16 Navedena zahteva je tudi v skladu s splošno zahtevo v zvezi s pravicami potrošnikov na področju dodatnih plačil, ki jo določa člen 22 Direktive 2011/83/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2011 o pravicah potrošnikov, spremembi Direktive Sveta 93/13/EGS in Direktive 1999/44/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive Sveta 85/577/EGS in Direktive 97/7/ES Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 304, str. 64). V skladu s to določbo mora namreč trgovec, preden se potrošnik zaveže s ponudbo, od njega pridobiti izrecno soglasje za kakršno koli dodatno plačilo poleg dogovorjenega plačila za glavno pogodbeno obveznost trgovca, ta pa tega soglasja ne more pridobiti z uporabo privzetih možnosti, ki jih mora potrošnik zavrniti, da se izogne temu dodatnemu plačilu.
- 17 Glede tega bi bilo, kot je poudaril generalni pravobranilec v točki 39 sklepnih predlogov, v nasprotju s ciljem varstva stranke zračnih prevozov, ki mu sledi člen 23(1), zadnji stavek, Uredbe št. 1008/2008, če bi bilo to varstvo odvisno od tega, ali dodatno neobvezno storitev, ki je povezana s samim letom, in doplačilo za to storitev, ponujeno v okviru postopka nakup navedenega leta, ponuja letalski prevoznik ali subjekt, ki ni prevoznik in ki je pravno in ekonomsko ločen od prevoznika. Če bi bilo dopustno to varstvo pogojevati z značilnostmi ponudnika te dodatne storitve, tako da bi bilo zagotovljeno le, kadar to storitev ponuja letalski prevoznik, bi ga bilo mogoče z lahkoto obiti, tako da bi bil navedeni cilj zagotovo ogrožen. Vsekakor bi bil tak postopek v nasprotju s členom 22 Direktive 2011/83.
- 18 Torej v nasprotju s trditvami družbe ebookers.com za odobritev varstva iz člena 23(1), zadnji stavek, Uredbe št. 1008/2008 ni nujno, da dodatno neobvezno storitev in doplačilo zanjo ponuja zadevni letalski prevoznik ali ponudnik, ki je z njim povezan, ampak da sta storitev in njena cena povezani s samim letom v okviru postopka nakupa tega leta.
- 19 Poudariti je treba tudi, da v nasprotju s trditvami družbe ebookers.com, ta razlaga ni v nasprotju s področjem uporabe Uredbe št. 1008/2008. Čeprav je v skladu s členom 1(1) te uredbe njen cilj določen s sklicevanjem na letalske prevoznike, saj ta določba določa, da navedena uredba ureja licenciranje letalskih prevoznikov Skupnosti in njihove pravice za opravljanje zračnih prevozov znotraj Skupnosti, pa je njen cilj v skladu s to določbo tudi „določanje cen zračnih prevozov znotraj Skupnosti“. Prav tako je iz besedila člena 23(1), zadnji stavek, navedene uredbe, ki vsebuje splošne

pojme, in iz cilja varstva, ki mu sledi, razvidno, da kot je bilo ugotovljeno v točki 17 te sodbe, zahteva po varstvu iz te določbe ne more biti odvisna od značilnosti ponudnika dodatne neobvezne storitve, ki je povezana s samim letom.

- 20 Ob upoštevanju vseh zgornjih ugotovitev je treba na postavljeno vprašanje odgovoriti, da je treba pojem „možnost doplačila“ iz člena 23(1), zadnji stavek, Uredbe št. 1008/2008 razlagati tako, da zajema cene, ki so povezane z letalskim potovanjem, za storitve, kot je zavarovanje za primer odpovedi v postopku v glavni stvari, ki jih ponuja subjekt, ki ni letalski prevoznik, in ki jih prodajalec tega potovanja zaračuna strankam skupaj z letalsko prevoznino v okviru skupne cene.

Stroški

- 21 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (tretji senat) razsodilo:

Pojem „možnost doplačila“ iz člena 23(1), zadnji stavek, Uredbe (ES) št. 1008/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. septembra 2008 o skupnih pravilih za opravljanje zračnih prevozov v Skupnosti je treba razlagati tako, da zajema cene, ki so povezane z letalskim potovanjem, za storitve, kot je zavarovanje za primer odpovedi v postopku v glavni stvari, ki jih ponuja subjekt, ki ni letalski prevoznik, in ki jih prodajalec tega potovanja zaračuna strankam skupaj z letalsko prevoznino v okviru skupne cene.

Podpisi